

CUVÂNT INTRODUCATIV

Studiile de Istoria Artei în țara noastră nu s'au făcut în trecut pe baze cu adevărat științifice. Ceea ce se scria în acest domeniu — monografiile de artiști sau chiar lucrări mai vaste privind epoci întregi din evoluția artei românești — avea un caracter individualist, pornea din preferința autorului pentru un gen sau altul, pentru o personalitate sau alta, consta dintr'o înlănțuire de impresii și de aprecieri, ori din înșirări de fapte, fără legătură cu fenomenele vieții noastre politice și sociale.

Această stare de inferioritate a lucrărilor întreprinse în trecut era o urmare a faptului că autorii lor ignorau sau nesocoteau metoda materialist-istorică, fără stăpânirea căreia orice cercetare istorică este iluzorie, menită să ducă pe autorul ei la concluzii eronate. Prima sarcină a colaboratorilor Institutului de Istoria Artei al Academiei R.P.R. era deci de ași însuși această metodă și de a o aplica în cercetarea problemelor luate în studiu. Spre acest scop s'au îndreptat dintru început silințele noastre.

Nu putem pretinde că lucrul a fost ușor și nici că s'a realizat dintr'odată. Unii dintre noi, cei mai în vârstă, aveam de luptat cu trecutul. Alții, cei mai tineri, cu tendința de a acorda o prea mare atenție descrierilor și de a se pierde în amănunte ne semnificative, ori cu ignorarea unora din fenomenele social-politice cu care istoria artei are legături directe, sau cu insuficienta asimilare a doctrinei marxist-leninist-staliniste, pe baza căreia trebuiau să examineze cazurile speciale ce ne priveau pe noi, istoricii de artă. Am greșit uneori și ni s'a atras atenția asupra greșelilor. Un ajutor în acest sens ne-a dat revista « Lupta de clasă », într'un articol privitor la problemele plasticii contemporane, semnalându-ne că activitatea noastră era ruptă de actualitate. Ne-am analizat felul de a munci și ne-am dat seama că această critică era întemeiată. În dorința de a ne îndrepta, am folosit orice ocazie pentru a arunca o privire critică asupra activității noastre: în primul rând, ședințele de analiză a muncii ale plenarelor Academiei R.P.R.; articole privind felul în care alte instituții își îndeplineseră sarcinile; articole de autori sovietici, privind probleme asemănătoare celor din programul Institutului nostru; plenarele Uniunilor artiștilor și hotărârile luate ca o concluzie a acestor plenary.

Astfel, am căutat ca, dintr'un studiu cu caracter pronunțat impresionist și estetizant cum era, istoria artei să-și recapete, în conștiința cercetătorilor dela noi, adevăratul ei rost de a înfățișa just procesul de dezvoltare a artei ca mijloc

de cunoaștere a realității și, ajutând pe artiști să se îndrepte pe calea realismului, de a contribui, alături de alte discipline la fel de utile, la transformarea societății.

Am căutat să răspundem în acest fel grijii Partidului și Guvernului, care, pe lângă celelalte măsuri de o importanță capitală, menite să sprijine dezvoltarea artelor în țara noastră a pus la dispoziția Academiei R.P.R. mijloacele necesare pentru înființarea unui Institut de Istoria Artei. Acest Institut are însărcinarea, pe de o parte, să studieze științific arta contemporană, sub toate aspectele ei, iar pe de alta, să supună unei analize amănunțite arta noastră din epoca feudală și pe marii noștri clasici, pentru valorificarea moștenirii artistice a trecutului.

Odată cu reorganizarea Academiei a luat deci ființă și Institutul de Istoria Artei, mai întâi ca instituție tutelată și finanțată de Academie, ca Institut de Istoria Artelor Plastice, cu trei secțiuni, apoi din lunie 1951, ca institut autonom al Academiei, cu cinci secțiuni: una pentru studiul artei populare, a doua pentru studiul artei din epoca feudală, a treia pentru studiul artei moderne și contemporane, a patra pentru studiul istoriei teatrului în țara noastră și a cincia pentru studiul istoriei muzicii în țara noastră.

În toate aceste direcții, Institutul a întreprins numeroase cercetări și a ajuns să facă adesea descoperiri interesante, aruncând o lumină nouă asupra multor perioade din dezvoltarea artelor la noi, și să restabilească adevărul, pe care istoriografia burgheză avusese interes să-l ascundă, cu privire la unele din personalitățile și epocile artei noastre. Aceste rezultate, sub formă de studii și referate, se îngrămădeau însă în arhiva Institutului și numai rareori ajungeau să fie cunoscute de un public mai larg, cu prilejul vreunei Comunicări la Secțiunea a VI-a a Academiei, sau prin câte o conferință ținută la ședințele de Comunicări ale Institutului.

Aceasta era situația la care se referea revista « Lupta de clasă », atunci când critica felul de muncă sectar și « secret » al Institutului, și insuficiențele sale legături cu instituțiile de artă, și, în genere, cu masele largi.

Recunoscând justetea acestei critici, Institutul nostru s'a străduit să obțină posibilitatea ca o parte cel puțin din rezultatele la care ajunseseră colaboratorii noștri să fie comunicate publicului. Pentru a ne veni în ajutor, Prezidiul Academiei R.P.R., înțelegând necesitatea difuzării mai largi a rezultatelor muncii noastre, și-a dat aprobarea pentru publicarea unei reviste de studii și cercetări a Institutului. După cum se vede din numărul de față, ea îmbrățișează toate domeniile de activitate a Institutului de Istoria Artei. Fiecare secțiune a Institutului colaborează prin studii care nu comportă o dezvoltare prea mare, deci nu pot forma un volum independent, dar care aduc totuși rezultate noi, față de cele cunoscute până acum. Notele și documentele aduc la rândul lor detalii semnificative și utile care luminează aspecte noi ale vieții artistice din trecut și din prezent, din țara noastră. Aceste două categorii de contribuții constituie partea esențială a revistei.

Supunând acest prim număr aprecierii specialiștilor și marelui public, am fi recunoscători cititorilor dacă ar binevoi să ne atragă atenția asupra lipsurilor constatate și să ne dea sugestii pentru îmbunătățirea muncii.

Adăugăm că revista nu este un organ exclusiv al colaboratorilor Institutului și că ea este deschisă și altor cercetători de specialitate, atunci când rezultatele activității lor intră în cadrul preocupărilor Institutului nostru.

ACAD. G. OPRESCU

Directorul Institutului